

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
Characteristics of Professional Administrators Affecting the Development
of Learning Organizations of Schools under
Bueng Kan Primary Educational Service Area Office

¹ณัฐนิชา กันทะบุตร, ²สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ และ ³จารุวรรณ เขียวน้ำชุม

¹Nutchima Kunhaboot, ²Sumalee Sriputtarin, and ³Jaruwan Kheawnamchum

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Thailand

E-mail: ¹666150110193@npu.ac.th, ²sumaleesriput@hotmail.com, ³jaruwan_jaru@npu.ac.th

Received January 6, 2025; Revised February 10, 2025; Accepted February 20, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณและเปรียบเทียบลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ 2) ศึกษาและเปรียบเทียบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ 4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 74 คน และครู จำนวน 271 คน รวมทั้งสิ้น 345 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ (2) แบบสอบถามการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที แบบ Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 4) ตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มี 3 ตัวแปร โดยรวมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 39.69 งานวิจัยนี้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพล และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหาร; ผู้บริหารมีอิทธิพล; องค์กรแห่งการเรียนรู้; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

Abstract

This article aimed to: 1) study and compare the characteristics of professional administrators; 2) study and compare learning organizations of schools; 3) study the relationship between the characteristics of professional administrators and learning organizations of schools; and 4) study the predictive power of professional administrators' characteristics affecting learning organizations of schools. The research employed a quantitative approach. The research area consisted of schools under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. The sample group included 74 school administrators and 271 teachers, totaling 345 participants, selected through stratified random sampling based on percentage criteria. The research instruments were two sets of questionnaires: 1) a questionnaire on the characteristics of professional administrators and 2) a questionnaire on the status of educational institutions as learning organizations. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation, t-test (independent samples), one-way analysis of variance, Pearson correlation analysis, and stepwise multiple regression analysis. The findings revealed that 1) the overall characteristics of professional administrators were at the highest level; 2) the overall development of schools as learning organizations was at the highest level; 3) the characteristics of professional administrators and the development of schools as learning organizations showed a moderately high positive correlation at a significance level of .01; and 4) three characteristics of professional administrators significantly predicted the development of schools as learning organizations, with a combined predictive power of 39.69%. This research provides insights for school administrators to enhance their professional characteristics and use the findings as a guideline to develop educational institutions as effective and efficient learning organizations.

Keywords: Characteristics of administrators; Professional administrators; Learning organization; Bueng Kan Primary Educational Service Area Office

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษามีเป้าหมายหลัก เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม ประเทศชาติ และความสำเร็จของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งบุคคลที่เป็นปัจจัยสำคัญในการนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีพฤติกรรมในการเป็นผู้นำที่ถูกต้อง เหมาะสม เชื่อถือได้ เพราะความสำเร็จของงานทุกงานทุกด้านขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โดยจะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่วางไว้

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างชุมชนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ บทบาทนี้ทำให้สถานศึกษามีความใกล้ชิดและสัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้น ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านการคิดการตัดสินใจ และการร่วมมือประสานงานกับบุคคล ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงบทบาทในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป นอกจากนี้ยังต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นผู้นำทางวิชาการ การประสานงาน การดูแลควบคุมการตัดสินใจ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การพัฒนาครูให้เป็นผู้นำทางเทคโนโลยี และการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาให้เกิดการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย, 2562) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นการพัฒนากระบวนการทำงาน โครงสร้างขององค์กร ส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนาความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้องค์กรก้าวไปสู่ความสำเร็จ (ภูวรินทร์ อะทะวงษา, 2564) ซึ่งการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จะเรียนรู้ทุกที่ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของภาครัฐ เอกชน ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้ร่วมกับระบบการพัฒนาองค์กรในรูปแบบอื่นๆ เนื่องจากมีลักษณะเป็นการพัฒนาองค์กรให้พร้อมไปด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นแนวคิดในการพัฒนาองค์กรให้สามารถอยู่รอดในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยองค์กรต่างๆ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่จะปรับตัวอย่างต่อเนื่องให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงและสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ถือเป็นความเจริญงอกงามด้วยตนเอง เป็นการเพิ่มพูนทักษะและความสามารถด้านต่างๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และประดิษฐ์สิ่งใหม่

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ดีขึ้นและการ

เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดกับสถานศึกษายิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ
4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ

การทบทวนวรรณกรรม

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการเป็นแบบอย่างของผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม คุณงามความดี ประพฤติตนทางธรรมอย่างเหมาะสม เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อหน้าที่ รับฟังความคิดเห็นของทุกคน สามารถแก้ปัญหาด้วยความถูกต้องและชอบธรรม ได้รับการยอมรับ การเคารพ นับถือ และศรัทธาจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน มีความเสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเสมอ ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรม และจริยธรรมที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง
 - 1.2 ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ โครงสร้างองค์กร ระบบการศึกษา ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการ และพัฒนาระบบการบริหารงาน 4 ฝ่าย เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการทำงาน มีการพัฒนาบุคลากรทางวิชาชีพ มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนารูปแบบแนวคิด เทคนิค วิธีการ และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาอยู่เสมอ
 - 1.3 ด้านวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ วางแผน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาตนเองในวิชาชีพ สนับสนุนสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา มีการกำกับ ติดตาม นิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำการบริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น ตอบสนองต่อสถานการณ์หรือความท้าทายที่จะเกิดขึ้น มีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีทักษะการสื่อสารที่ดี เพื่อสร้างความเข้าใจ และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ร่วมงาน สามารถวางแผนอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน รวมถึงสามารถนำพาองค์กรให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.5 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย พุดจาสุภาพ น้ำเสียงน่าฟัง เข้าใจง่าย มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี มีความร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรกับทุกคน มีความอดทน ลွ้งานไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี

2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายขององค์กรอย่างชัดเจน มีการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารงานได้ถูกต้องและเหมาะสม มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กรให้มีทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรในการทำงาน เพื่อจะพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2.2 ด้านการทำงานเป็นทีม หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษามีการทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือภารกิจที่กำหนดไว้ โดยทุกคนจะมีบทบาทหน้าที่ที่ต่างกันแต่ทำงานร่วมกัน และทำงานร่วมกันด้วยความเข้าใจ คอยสนับสนุน และประสานงานซึ่งกันและกัน เพื่อเกิดประสิทธิภาพการทำงานสูงสุด บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เคารพความคิดเห็นของสมาชิก และมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน เพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

2.3 ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษามีการถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแก่เพื่อนร่วมงาน ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่ดี และมีความมุ่งมั่นในการทำงานด้วยวิธีการที่หลากหลายร่วมกัน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานร่วมกัน จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ สถานศึกษามีการจัดประชุมหรือบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน

2.4 ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษามีความสนใจใฝ่เรียนรู้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความทุ่มเท มีวินัยในตนเอง รู้จักและปฏิบัติตามกฎระเบียบในองค์กร มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมาสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่า เพื่อพัฒนาศักยภาพไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน สามารถเป็น

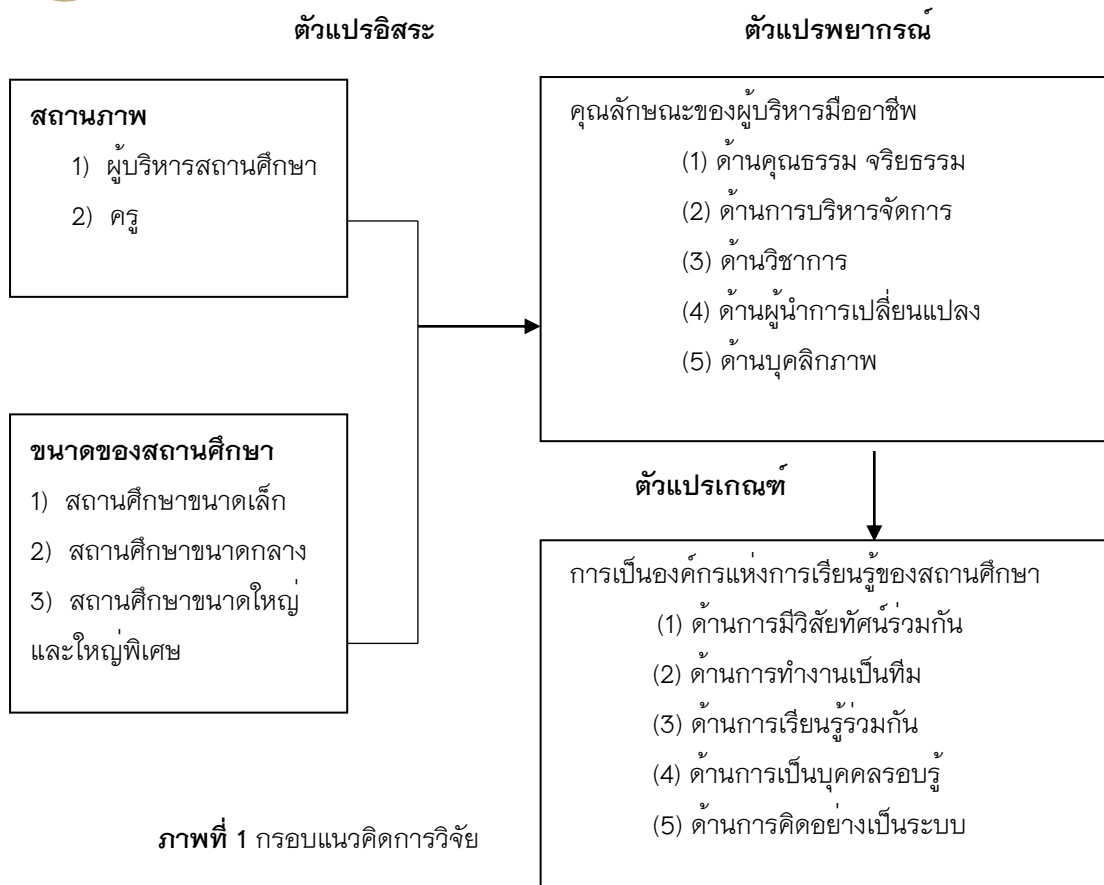
แบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นมีความกล้าคิด กล้าแสดงออกในการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาองค์กรในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

2.5 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษามีการคิดอย่างมีขั้นตอน เชื่อมโยงงานได้อย่างเป็นระบบ สามารถนำการคิดอย่างเป็นระบบไปเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของเหตุ และผลที่สืบเนื่องกันได้ มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจด้วยความรอบคอบ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความตื่นตัว และมีแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษา เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพเป็นปัจจัยที่สำคัญและส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างให้เกิดการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายในการพัฒนา จนกระทั่งสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่คงอยู่ในองค์กรต่อไป และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ควรได้รับการพัฒนา เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งในเรื่องการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ร่วมกัน การเป็นบุคคลที่รอบรู้ และการคิดอย่างเป็นระบบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยสังเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎี ของ Bizzell (2011), Johannsen (2015), ไชยา ภาวะบุตร (2554), จำลอง นักพ่อน (2555), ปิยะพจน์ ตุลาชม (2557), ลานนิพนธ์ เกษลา (2557), สุกฤตยา ปงกันทา (2561), สุรัตน์ ดวงชาทม (2558), คารมณ เพียรภายลุน (2558), และ หวน พินธุพันธ์ (2564) ประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ 5 ด้าน และผู้วิจัยสังเคราะห์และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎี ของ Senge (1990), Stegall (2011), วิเศษ ชาวระนอง (2558), นิมิตร โสซารี (2559), นันทิตา ชัมพานนท์ (2560), ประเวศ เทศเรียน (2560), ธาราธร ตันวิพงษ์ตระกูล (2562), ภูมิภัทร กลางโคตร (2560), ภัทรศรี อินทร์ขาว (2561), และ ณัฏฐ์ โอัจินดา (2563) ประกอบด้วย การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มี 5 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 2,449 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 244 คน และครู จำนวน 2,205 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 345 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 74 คน และครู 271 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบใช้เกณฑ์ร้อยละ และการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

ขั้นที่ 1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขนาดสถานศึกษา โดยกำหนดขนาดสถานศึกษา เป็นชั้นในการสุ่ม
 ขั้นที่ 2 จากกลุ่มตัวอย่างในขั้นที่ 1 ทำการสุ่มตามสถานภาพให้ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ

และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามฉบับนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนหาค่าดัชนีชี้วัดความสอดคล้องของข้อคำถาม (IC) ซึ่งมีค่าระหว่าง .60 – 1.00 และได้ทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 และ .97 ตามลำดับ จึงถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดย นำแบบสอบถามส่งถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ระหว่างเดือน ตุลาคม ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2567 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t-test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 2 ด้านการบริหารจัดการ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับพฤติกรรมคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.58	.41	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารจัดการ	4.51	.42	มากที่สุด
3. ด้านวิชาการ	4.53	.41	มากที่สุด
4. ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.54	.42	มากที่สุด
5. ด้านบุคลิกภาพ	4.55	.38	มากที่สุด
รวม	4.54	.33	มากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านการมี

วิสัยทัศน์ร่วมกัน และด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ระดับมาก คือ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับการปฏิบัติการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน

องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.52	.43	มากที่สุด
2. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.55	.43	มากที่สุด
3. ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน	4.54	.44	มากที่สุด
4. ด้านการเป็นบุคคลรอบรู้	4.52	.43	มากที่สุด
5. ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	4.48	.45	มาก
รวม	4.52	.37	มากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวม คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = 0.61$) กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้ดังนี้

ด้านวิชาการ ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y
X_1	1.00	.61**	.56**	.46**	.32**	.74**	.40**	.39**	.40**	.43**	.48**	.48**
X_2		1.00	.72**	.68**	.39**	.86**	.33**	.40**	.34**	.38**	.45**	.44**
X_3			1.00	.80**	.42**	.88**	.51**	.45**	.49**	.51**	.54**	.58**
X_4				1.00	.44**	.86**	.49**	.42**	.41**	.43**	.46**	.52**
X_5					1.00	.66**	.30**	.38**	.37**	.32**	.37**	.40**
X						1.00	.51**	.51**	.51**	.52**	.58**	.61**
Y_1							1.00	.72**	.67**	.62**	.58**	.83**
Y_2								1.00	.78**	.65**	.62**	.87**
Y_3									1.00	.73**	.70**	.90**
Y_4										1.00	.75**	.87**
Y_5											1.00	.85**
Y												1.00

วัตถุประสงค์ที่ 4. ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์หาอำนาจพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่า มีจำนวน 3 ด้านที่สามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี สามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่า B สูงไปต่ำได้ดังนี้ ด้านวิชาการ (X_3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (X_2) และด้านบุคลิกภาพ (X_5) สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ด้าน รวมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 39.69 ($R^2 = .39$) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาอำนาจพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ตัวแปร	B	SEb	Beta	t	Sig
ด้านวิชาการ (X_3)	.36	.09	.39	7.34**	.00
ด้านคุณธรรม จริยธรรม (X_2)	.20	.05	.21	4.17**	.00
ด้านบุคลิกภาพดี (X_5)	.18	.05	.17	3.63**	.00
$R = .63$ $R^2 = .3969$ $R^2_{adj} = .39$ $SE_{est} = .29$ $F = 13.19$ $\alpha = 1.27$					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณข้างต้น สามารถเขียนสมการ ได้ดังนี้
สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.27 + .36X_3 + .20X_1 + .18X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .39Z_3 + .21Z_1 + .17Z_5$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารมืออาชีพ จะช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและนำไปสู่ความเป็นสถานศึกษาที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สร้อยทิพย์ แก้วตา (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย ญัฐธิชา เมืองหนองจอก (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นการพัฒนากระบวนการทำงาน โครงสร้างขององค์กร ส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนาความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้องค์กรก้าวไปสู่ความสำเร็จ (ภูวรินทร์ อะทะวงษา. 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขมนิช บุญศาล (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐกิตติมา วงศ์สุขสิน (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

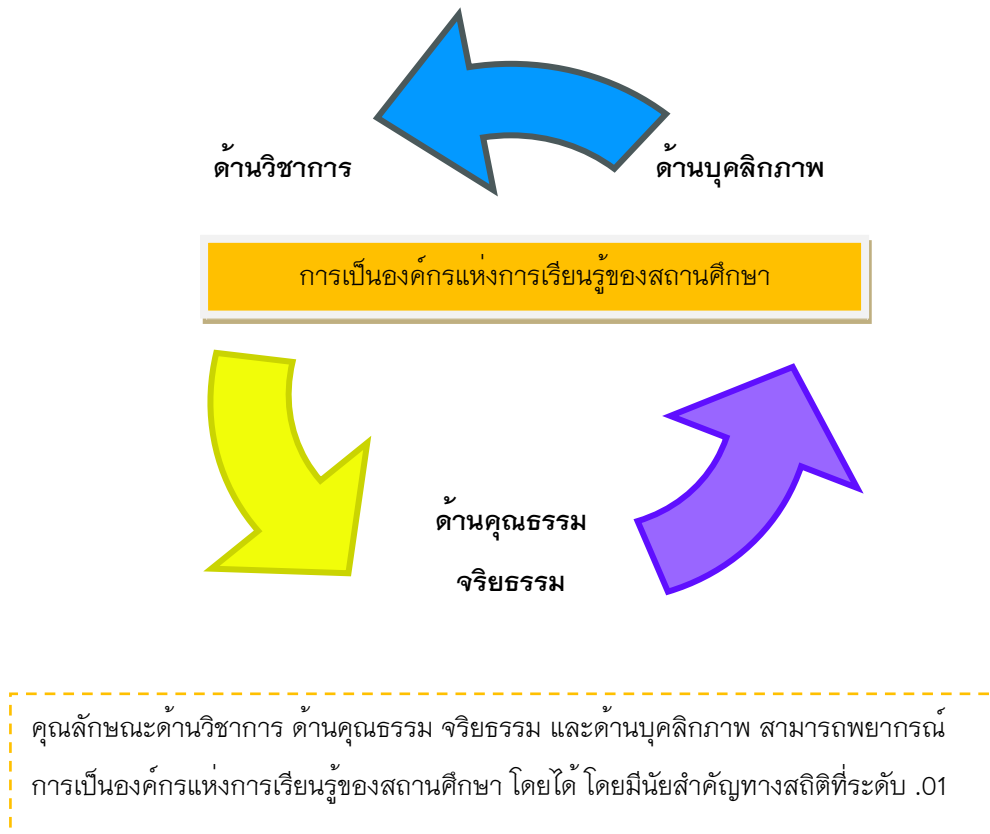
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อยข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเข้าใจและเห็นว่าคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษานั้นมีความสัมพันธ์กันและส่งผลต่อกัน เพราะคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพไม่ว่าจะเป็นคุณลักษณะพื้นฐานด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน การบริหารจัดการในสถานศึกษาที่มีคุณภาพและคุณลักษณะอื่น ๆ ล้วนส่งผลต่อผลประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Rahman and Awang (2013) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยสร้างแนวทางการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสัมพันธ์กันทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติกานต์ ทองมาก (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยมีการแบ่งปันความรู้ การคิดเชิงนวัตกรรม ผู้นำทางความคิด ผู้รอบด้าน และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นำมาพัฒนาเป็น KIOGU Learning Organization Model รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความสอดคล้อง มีความเป็นประโยชน์ทุกองค์ประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณพงษ์ ศรีทรัพย์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัย 5. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพโดยรวมและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโดยรวม พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐกิตติมา วงศ์สุลิน (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า มี 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ

ด้านบุคลิกภาพดี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ(R) อยู่ระหว่าง .32-.80 โดยตัวแปรทั้ง 3 ด้านร่วมกันทำนายอธิบายความแปรปรวนคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ได้ร้อยละ 39.69 ($R^2 = .3969$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะเป็นมืออาชีพ โดยมีการวางแผนและจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลบนพื้นฐานความต้องการของนักเรียนและชุมชน มองไกลและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการพัฒนาในสถานศึกษา วางเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ด้านการศึกษา เพื่อวางแผนการทำงานครบวงจร ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรแสวงหาความรู้ และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้และสร้างความเป็นกันเองและ ความคุ้นเคยกับผู้ร่วมงาน จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณพงษ์ ศรีทรัพย์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านภาวะผู้นำและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ด้านทักษะการบริหารจัดการที่ดีแบบ ผู้บริหารยุคใหม่ และด้านทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทยา เข้มภูเหลืออม (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารและการจัดการ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารและการจัดการตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มี 5 ด้าน ที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด ตามลำดับดังนี้ คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านความรู้ ความสามารถในการบริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .452 และสามารถพยากรณ์ กระบวนการบริหารและการจัดการตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาได้ร้อยละ 59.3 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริมให้มีการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามากขึ้น ดังแผนภาพ

ด้านวิชาการ พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการมีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ วางแผน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพผ่านการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาตนเองในวิชาชีพ สนับสนุนสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการกำกับ ติดตาม นิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ

ด้านคุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการเป็นแบบอย่างของผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม คุณงามความดี ประพฤติตนทางธรรมอย่างเหมาะสม เป็นผู้ที่มีเหตุมีผล รับฟังความคิดเห็นของทุกคน สามารถแก้ปัญหาด้วยความถูกต้องและชอบธรรม ได้รับการยอมรับ การเคารพ นับถือ และศรัทธาจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน มีความเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเสมอ ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรม และจริยธรรมที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

ด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ มีกิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย พุดจาสุภาพ น้ำเสียงน่าฟัง เข้าใจง่าย มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี มีความร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรกับทุกคน มีความอดทน ใฝ่หาไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี

สรุป

คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับค่อนข้างสูง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ สามารถพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อำนาจการพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มี 3 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ได้ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ร่วมกันทำนายอธิบายความแปรปรวนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ร้อยละ 39.69

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลจากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริการจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมรับรู้ ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ในสถานศึกษา รวมทั้งการบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการจัดการและพัฒนาระบบการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การทำงานในสถานศึกษามีความราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ผลจากการศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้บุคลากรในสถานศึกษามีการคิดอย่างมีขั้นตอน เชื่อมโยงงานได้อย่างเป็นระบบ สามารถนำการคิดอย่างเป็นระบบไปเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของเหตุและผลที่สืบเนื่องกันได้ มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจด้วยความรอบคอบ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความตื่นตัว และมีแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษา เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. ผลจากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาคุณลักษณะของ

ผู้บริหารมืออาชีพทั้ง 3 ด้านนี้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ระดับอื่น ๆ

2. ควรมีการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี และเขตอื่น ๆ ต่อไป

3. ควรมีการวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงษ์ ศรีทรัพย์. (2565). คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 11(41), 185–195.
- เชมินิจ บุญสาธ. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 15(11), 205–220. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/rmuj/article/view/250866/170015>
- คารมณีย์ เพียรภายสิน. (2558). *ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: พี. เค. อินเทอร์เน็ต.
- จำลอง นกพ่อน. (2555). *เส้นทางสู่ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพในการศึกษากับการพัฒนาวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2554). *ความเป็นนักบริหารมืออาชีพ*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐกิตติมา วงศ์สุขสิน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 11(41), 165–174.
- ณัฐธิชา เมืองหนองจอก, ทินกร ชอัมพงษ์ และ เยาวเรศ ภัคศิธิตร. (2566). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(2), 1–13 สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edunsrujo/article/view/259655/176829>

- ณัฐ ใจจินดา. (2563). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธราธร ตันวิพงษ์ตระกูล. (2562). รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตภาคเหนือตอนบน. *วารสารสหวิทยาการวิจัย*, 8(1), 115-165 สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JIRGS/article/view/243635/164928>
- นครินทร์ จับจิตต์. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- นันทิยา ชัมพานนท์, นพรัตน์ ชัยเรือง และ เรวดี กระโหมวงค์ (2561). รูปแบบการพัฒนาศานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ : กรณีศึกษาโรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช, *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 24(2), 229-242 สืบค้นจาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/CUTJ/article/view/240658/163781>
- นิมิตร โสหารี. (2559). รูปแบบการพัฒนาศานศึกษาแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(2), 27-42 สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jssr/article/view/245403/166015>
- นนทยา เข้มงูเหลือม อำนาจ จันทระ และกฤษณะ ดาราเรือง. (2563). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารและการจัดการตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. *วารสารนาครบุตริปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 12(12), 101-111.
- ประเวศ เทศเรียน. (2560). รูปแบบการพัฒนาศานศึกษาแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(1), 89-100 สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDGKKUJ/article/view/112987/87931>
- ปิยพจน์ ตูลาชม. (2557). รูปแบบการพัฒนาศานศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 11(53), 173-178 สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/article/view/26819/22740>
- ภัทรศรี อินทร์ขาว. (2561). การพัฒนาศานศึกษาแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างความผูกพันของพนักงานบริษัทธุรกิจนำเข้าในจังหวัดเชียงใหม่(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ภูวรินทร์ อะทะวงษา, ศุภกร ศรเพชร และ ชาญวิทย์ หาญรินทร์. (2564). สภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1. *วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์*, 8(1), 603–616 สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/mcjou/article/view/264756/177195>
- ภูมิภัทร กลางโคตร, ทนงค์ดี คุ่มไข่น้ำ, วาโร เฟื่องสวัสดิ์ และ พรเทพ เสถียรนพเก้า. (2561). กลยุทธ์ การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสาร มหาวิทยาลัย นครพนม*, 8(2), 63–71 สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/npuj/article/view/136785/102629>
- เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย, ไซยา ภาวะบุตร และ ชรินดา พิมพบุตร (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ. *วารสาร การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 8(29), 22–31. สืบค้นจาก <https://jeal.snru.ac.th/ArticleViewFile?ArticleID=684&FileArticle=684-ArticleTextFile-20200114133419.pdf>
- ลานนิพนธ์ เกษลา, กนกอรสมปราชญ์ และ ทวีชัย บุญเต็ม. (2557). ยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความ เป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(2), 187–196 สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMKKU/article/view/48130/39955>
- วิเศษ ชวาระนong, คุณวุฒิ คนฉลาด และ สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2559). รูปแบบการพัฒนางาน องค์การ แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนคำสร้อยพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 10(1), 148–160 สืบค้นจาก <https://journal.lib.buu.ac.th/index.php/edu/article/view/4745/1951>
- สุกฤตยา ปงกันทา, สมชัย วงษ์นายะ และ สุณี บุญพิทักษ์. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล สงคราม*, 12(2), 627–643
- สุรัตน์ ดวงขามทม. (2558). บัญญัติ 10 ประการสู่การเป็นนักบริหารมืออาชีพ. *วารสารการบริหาร การศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 3(12), 6–7.
- หวน พินธุพันธ์. (2564). *การบริหารการศึกษา: นักบริหารมืออาชีพ*. นนทบุรี: พินธุพันธ์การพิมพ์.

อดิگانต์ ทองมาก, วีระยุทธ ชาคะกาญจน์ และ บุญมี เณรยอด. (2566). การพัฒนารูปแบบการเป็น
องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง
เขต 1. *วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร*, 8(6), 160-175. สืบค้นจาก [https://so02.tci-](https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/261960/176524)
[thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/261960/176524](https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/261960/176524)

Bizzell, B.E. (2011). *Professional development of school principals in the rural appalachian region of virginia*(Doctor of Philosophy). Virginia Polytechnic Institute and State University.

Johannsen. (2015). Perceptions of principals and teachers concerning desirable leadership
traits for principals in St. Louis Elementary School (St. Louis, Missouri). *Dissertation*
Abstracts International, 57(3), 158-A.

Rahman, A.A., & Awang, M. (2013). Learning organization and organizational commitment in
primary school. *Journal of Research, Policy & Practice of Teachers & Teacher Education*,
3(1), 18-25.

Senge, P. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. New York:
Doubleday.